Teisipäev, 23. november 2021

P9_TA(2021)0464

ELi aruandluse, seire ja auditeerimise digitaliseerimine

Euroopa Parlamendi 23. novembri 2021. aasta resolutsioon soovitustega komisjonile ELi aruandluse, seire ja auditeerimise digitaliseerimise kohta (2021/2054(INL))

(2022/C 224/02)

Euroopa Parlament,

— võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 225,

— võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 322 lõiget 1 ja artiklit 325,

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrust (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012 (edaspidi „finantsmäärus“) ([1]),

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrust (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) ([2]),

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2017. aasta direktiivi (EL) 2017/1371, mis käsitleb võitlust liidu finantshuve kahjustavate pettuste vastu kriminaalõiguse abil (finantshuvide kaitse direktiiv) ([3]),

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta direktiivi (EL) 2018/843, millega muudetakse direktiivi (EL) 2015/849, mis käsitleb finantssüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist, ning millega muudetakse direktiive 2009/138/EÜ ja 2013/36/EL (rahapesuvastane direktiiv) ([4]),

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määruse (EL) 2021/241 artikli 22 lõiget 4, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu ([5]),

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja komisjoni ühisavaldust tõhusate kontrollide ja auditite jaoks vajalike andmete kogumise kohta ([6]),

— võttes arvesse 16. detsembri 2020. aasta institutsioonidevahelist kokkulepet Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni vahel, mis käsitleb eelarvedistsipliini, eelarvealast koostööd ning usaldusväärset finantsjuhtimist, samuti uusi omavahendeid, sealhulgas uute omavahendite kasutuselevõtmise suunas liikumise tegevuskava,

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi 14. mai 2020. aasta resolutsiooni tähelepanekutega, mis on Euroopa Liidu 2018. aasta üldeelarve täitmisele heakskiidu andmist käsitlevate otsuste lahutamatu osa, III jagu – komisjon ja rakendusametid ([7]),

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi 29. aprilli 2021. aasta resolutsiooni tähelepanekutega, mis on Euroopa Liidu 2019. aasta üldeelarve täitmisele heakskiidu andmist käsitlevate otsuste lahutamatu osa, III jagu – komisjon ja rakendusametid ([8]),

([1]) ELT L 193, 30.7.2018, lk 1.
([2]) ELT L 119, 4.5.2016, lk 1.
([3]) ELT L 198, 28.7.2017, lk 29.
([4]) ELT L 156, 19.6.2018, lk 43.
([5]) ELT L 57, 18.2.2021, lk 17.
([6]) ELT C 58 I, 18.2.2021, lk 2.
([7]) ELT L 417, 11.12.2020, lk 381.
([8]) Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0164.

Teisipäev, 23. november 2021

— võttes arvesse 17.–21. juulil 2020 mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 kohta tehtud Euroopa Ülemkogu järelduste punkti 24,

— võttes arvesse Euroopa Kohtu sedastust seoses liidetud kohtuasjadega C-465/00, C-138/01 ja C-139/01 (Österreichischer Rundfunk) ([9]), mille kohaselt „on maksumaksjatel ja avalikkusel tervikuna demokraatlikus ühiskonnas õigus olla informeeritud valitsemissektori tulude kasutamisest“,

— võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni taotlusel eelarvepoliitika osakonnas tehtud uuringut „The Largest 50 Beneficiaries in each EU Member State of CAP and Cohesion Funds“ (50 suurimat ÜPP ja Ühtekuuluvusfondi toetusesaajat igas liikmesriigis),

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi uuringuteenistuse läbi viidud Euroopa lisaväärtuse hindamise uuringut „Digitalisation of the European reporting, monitoring and audit“ (ELi aruandluse, seire ja auditeerimise digitaliseerimine),

— võttes arvesse kontrollikoja eriaruannet nr 4/2020: Uute kuvamistehnoloogiate kasutamine ühise põllumajanduspoliitika jälgimiseks: üldiselt on areng stabiilne, kuid kliima- ja keskkonnaseire puhul aeglasem;

— võttes arvesse kodukorra artikleid 47 ja 54,

— võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni raportit (A9-0311/2021),

A. arvestades, et Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 15 kohaselt peavad ELi institutsioonid, organid ja ametid töötama võimalikult avalikult;

B. arvestades, et eelarve täitmisel tähendab selle põhimõtte järgimine, et ELi kodanikud peaksid teadma, kus ja mis eesmärgil liidu rahalisi vahendeid kasutatakse; märgib, et eelarveväliste vahendite arv kasvab jätkuvalt, ning on seisukohal, et sellised vahendid nagu Next Generation EU kuuluvad komisjoni otsese eelarve täitmise alla; rõhutab, et Euroopa Parlament peab täitma oma volitusi otsustamise, kontrolli ja eelarve täitmisele heakskiidu andmisega seotud ülesannete täitmisel; nõuab finantsmääruse ajakohastamist, mis võimaldaks parlamendil täita oma volitusi nende uute mehhanismide kontrollimisel; rõhutab, et see on eriti oluline ELi aruandluse, seire ja auditeerimise digiteerimise kontekstis;

C. arvestades, et avalikkuse informeeritus ja täielik läbipaistvus liidu vahendite kasutamise osas on oluline selleks, et neid kulutusi aktsepteeritaks, ja ülioluline ka selleks, et tagada vastutus, usaldusväärsus ja parem kontroll kulutamise üle, sealhulgas väärkasutamise, korruptsiooni, pettuse ja huvide konfliktide vältimine;

D. arvestades, et finantsmääruse artiklis 38 on sätestatud kehtivad normid teabe avaldamiseks vahendite saajate ja muu teabe kohta;

E. arvestades, et erinevused nende normide rakendamisel on viinud olukorrani, kus igas liikmesriigis on praegu üks ÜPP kohta aru andmise süsteem ning struktuuri- ja ühtekuuluvuspoliitika kohta aru andmiseks on üle 250 eri süsteemi;

F. arvestades, et praegu esineb suuri erinevusi nende süsteemide ülesehituses, toimimises ja nendest teabe kättesaamises ja selle jagamises;

G. arvestades, et andmete killustatus muudab lõplike abisaajate kindlaksmääramise liidu vahendite otsese, kaudse või koostöös liikmesriikidega haldamise puhul äärmiselt keeruliseks, kui mitte võimatuks;

H. arvestades, et mitmes süsteemis ei ole füüsilistel isikutel ja äriühingutel kordumatuid tunnuskoode;

I. arvestades, et äriühingute puhul ei anna praegused süsteemid enamasti teavet äriühingu omaniku või omanike ning tegelike tulusaajate kohta; arvestades, et ELi aruandluse, seire ja auditeerimise digitaliseerimine on kõige kasulikum vahend desinformatsiooni vältimiseks, kuna mittetundlik teave on avalikult kättesaadav;

([9]) ECLI:EU:C:2003:294, punkt 85.

J. arvestades, et Euroopa Parlament on korduvalt palunud komisjonil esitada teavet 50 suurima ÜPP ja struktuurifondide toetusesaaja kohta igas liikmesriigis, kuid on seni saanud ebatäielikke ja mitterahuldavaid vastuseid;

K. arvestades, et 2020. aastal algatas Euroopa Parlament uuringu, et teha avalikult kättesaadava teabe põhjal kindlaks iga liikmesriigi 50 suurimat ÜPP ja struktuurifondide toetusesaajat, mis andis huvitavaid tulemusi, kuid näitas ka, kui keeruline on kindlaks teha paljusid lõplikke vahendite saajaid;

L. arvestades, et praeguses olukorras on *de facto* võimatu saada ülevaadet, kui palju raha lõplikud vahendite saajad ÜPPst ja struktuuri- ja ühtekuuluvuspoliitikast saavad;

M. arvestades, et kontrollikoja järeldused, mida tutvustati eelarvekontrollikomisjonis 2. septembril 2021. aastal toimunud avalikul kuulamisel, näitasid selget vajadust parandada liidu rahaliste vahendite järelevalve praeguse süsteemi läbipaistvust;

N. arvestades, et mõned äriühingud ja füüsilised isikud tegutsevad rohkem kui ühes liikmesriigis ja saavad seetõttu mitmes liikmesriigis liidu toetusi, ning arvestades, et äriühingustruktuurid võivad olla väga keerulised ja läbipaistmatud, siis ei suuda komisjon jälgida iga sellise hargmaise ettevõtja kogutud raha kogusummat;

O. arvestades, et Euroopa Ülemkogu tunnistas seoses riigipeade ja valitsusjuhtide kokkuleppega mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 kohta 17.–21. juulil 2020 oma järelduste punktis 24 vajadust saada kontrolli ja auditi eesmärgil rohkem teavet liidu rahaliste vahendite lõplike saajate kohta;

P. arvestades, et kõik need asjaolud näitavad, et liikmesriikide rakendusasutuste jaoks on hädasti vaja luua ühtne, läbipaistev, hõlpsasti kasutatav, standardne ja võimalikult suures ulatuses avatud lähtekoodiga tehnoloogial põhinev kogu liitu hõlmav koostalitlusvõimeline digitaalne süsteem, et anda aru ÜPP ning struktuuri- ja ühtekuuluvusfondidest ning kõigist muudest fondidest toetuse saajate kohta ning võimaldada riiklikel kontrolli- ja auditeerimisasutustel, Euroopa Pettustevastasel Ametil (OLAF), Euroopa Prokuratuuril ja muudel liidu institutsioonidel ja organitel saada täielikku ja usaldusväärset teavet lõplike vahendite saajate kohta – kui palju raha nad saavad ja millistest fondidest see pärineb;

Q. arvestades, et üldsusel peaks olema võimalikult ulatuslik juurdepääs teabele liidu rahaliste vahendite otseste ja lõplike saajate kohta kooskõlas kohaldatavate andmekaitsenormidega ja Euroopa Liidu Kohtu kehtiva praktikaga liidu rahaliste vahendite saajate andmete avaldamise kohta;

R. arvestades, et selline süsteem peaks tagama andmeformaatide ühtlustamise, olema masinloetav, sisaldama kordumatuid tunnuskoode ja otsingu- ning selle tulemuste sorteerimise funktsioone ning olema koostalitlusvõimeline, et andmeid saaks koondada mitte ainult ühest poliitikavaldkonnast või fondist lähtuvalt, vaid kogu poliitika ning kõigi fondide ja liikmesriikide kohta kokku, ning andmed peaksid hõlmama vahendeid jagatud eelarve täitmise ning otsese ja kaudse eelarve täitmise raames;

S. arvestades, et sellise süsteemi peaks välja töötama komisjon, et tagada täielik koostalitlusvõime, sealhulgas süsteemi põhielementide automaatne tõlkimine, ning tagama sellise süsteemi võimalikult kiire rakendamise kõikide liikmesriikide, fondide ja poliitikavaldkondade puhul;

T. arvestades, et selline süsteem tuleb välja töötada kõrgeima küberturvalisuse tasemega, et vältida küberrünnakuid või küberrünnakute katseid sellele süsteemile, mida kasutatakse kõikides liikmesriikides;

U. arvestades, et ELi eelarve kaudu tuleks rahastada sellise süsteemi välja töötamist, mis tuleks teha kättesaadavaks liikmesriikidele ja piirkondlikele omavalitsustele, kelle ülesandeks on selliste aruandlussüsteemide käitamine ja hooldamine, samuti ajakirjanikele, kodanikuühiskonna esindajatele ja üldsusele koos koolituskursustega ametnikele, kes vastutavad süsteemide igapäevase toimimise eest;

V. arvestades, et kuna ÜPP ning struktuuri- ja ühtekuuluvuspoliitika aruandlussüsteeme ei saa realistlikult pidevalt ajakohastada kõige uuema teabega äriühingute omanike ja seega lõplike vahendite saajate kohta, tuleks süsteemid automaatselt siduda äriühingute avalike andmebaaside ja ühiste andmebaasidega lõplike vahendite saajate kohta;

Teisipäev, 23. november 2021

W. arvestades, et avaliku sektori asutused on sageli ÜPP või struktuurifondide rahaliste vahendite otsesed saajad, mida seejärel makstakse teistele toetusesaajatele konkreetse programmi rakendamise raames; arvestades, et sellisel juhul peaks avaliku sektori asutus olema kohustatud aru andma ka selle kohta, kes on olnud lõplikud rahaliste vahendite saajad; arvestades, et digitaalne süsteem peaks hõlmama koostalitlusvõimet muu hulgas asjaomaste riiklike organite ja asutuste, juhtimis- ja makseasutuste sisemiste süsteemidega ning riiklike riigihangete ja pakkumismenetluste andmebaasidega;

X. arvestades, et selline koostalitusvõimeline süsteem peaks järgima isikuandmete kaitse üldmääruse õigusnorme ja mõistlikke miinimumnorme seoses andmete avaldamisega;

Y. arvestades, et ÜPP ja struktuuri- ja ühtekuuluvusfondide vahendite saajate andmed peaksid olema avalikkusele kättesaadavad vähemalt viis aastat;

Z. arvestades, et õigusnormid andmete avaldamise kohta nende toetusesaajate puhul, kes saavad vahendeid jagatud eelarve täitmist ette nägeva poliitika raames, tuleks võimalikult ulatuslikult ühtlustada õigusnormidega, mida kohaldatakse otsese eelarve täitmise poliitika alusel vahendite saajate puhul; arvestades, et satelliitandmeid tuleks kasutada sagedamini ja paremini, kõrvaldades takistused, mis praegu takistavad makseasutustel uute tehnoloogiate laialdast kasutamist ([10]);

1. nõuab, et komisjon esitaks muu hulgas finantsmääruse eelseisva läbivaatamise raames enne 2021. aasta lõppu vajalikud seadusandlikud ettepanekud finantsmääruse muutmiseks, järgides käesoleva dokumendi lisas esitatud soovitusi;

2. on seisukohal, et esildatava ettepaneku finantsmõju tuleb katta ELi eelarvest;

3. on seisukohal, et usalduse tagamine liidu rahaliste vahendite finantsjuhtimise vastu on oluline üldise usalduse jaoks liidu institutsioonide vastu ja seeläbi ka Euroopa edasise integreerumise projekti usaldusväärsuse tagamiseks;

4. arvestades, et pilveteenused on strateegilised innovatsiooni võimaldajad, mis võimaldavad digiüleminekut, ning et tööstusandmete ning serva- ja pilvetehnoloogia liidu loomine 2021. aasta juulis on selles osas oluline samm;

5. rõhutab, et selged, arusaadavad ja õiglased reeglid toetuse saamiseks või rahastamisprogrammides osalemiseks on liidu vahendite finantsjuhtimisega seotud toetuse esimene eeltingimus;

6. on kindlalt arvamusel, et kõige tõhusam viis liidu rahaliste vahendite suurema kaitse tagamiseks ja veelgi suurema kontrolli võimaldamiseks on luua integreeritud, koostalitlusvõimeline ja ühtlustatud süsteem, et koguda, jälgida ja analüüsida teavet lõplike vahendite saajate kohta kõigis liikmesriikides;

7. on seisukohal, et õigusnormide rakendamise ning sellest tulenevalt eri fondidest ja programmidest raha saajate identiteedi ning saadud summade läbipaistvus, samuti pettuse ärahoidmise poliitika on oluline osa usalduse tagamisel liidu vahendite finantsjuhtimise vastu; tõdeb, et toetusesaajaid käsitlevate andmete avaldamine peaks hõlmama miinimumkünniseid kooskõlas kohaldatavate andmekaitsenormidega ja Euroopa Liidu Kohtu kehtiva praktikaga;

8. on lisaks seisukohal, et läbipaistvus, mille tagab digitaliseerimisprogramm, millega luuakse integreeritud, koostalitlusvõimeline ja ühtlustatud süsteem, võiks olla parim vahend desinformatsiooni vastu võitlemiseks kõigis liikmesriikides;

9. on seisukohal, et lõplike vahendite saajate läbipaistvus on ka väga tõhus vahend võitluses liidu vahendite kasutamise ja jaotamisega seotud võimaliku väärkasutuse, huvide konfliktide, pettuse ja korruptsiooni vastu;

10. on veendunud, et avaliku sektori vahendite läbipaistvus tagab parema vastutuse ja kodanike suurema usalduse avaliku sektori asutuste vastu;

([10]) Euroopa Kontrollikoja eriaruanne nr 4/2020: Uute kuvamistehnoloogiate kasutamine ühise põllumajanduspoliitika jälgimiseks: üldiselt on areng stabiilne, kuid kliima- ja keskkonnaseire puhul aeglasem

11. rõhutab, et lõplike vahendite saajate läbipaistvus tagab, et auditeerimise, kontrolli ja eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavatel asutustel riikide ja piirkondade haldussüsteemis, komisjonil, nõukogul ja Euroopa Parlamendil on palju paremad ja täpsemad võimalused tagada raha tõhus kasutamine ning pettuse või väärkasutuse korral sissenõudmine vastavalt õigusnormidele ja poliitilistele eesmärkidele; rõhutab, et kontrollikoda, OLAF ja Euroopa Prokuratuur saavad samuti täita oma kohustusi suurema tõhususe ja täpsusega, kui neile antakse täielik juurdepääs täielikule ja usaldusväärsele teabele;

12. rõhutab lisaks, et järjekindlam ja kogu liidu tasandil andmete avaldamine lõplike vahendite saajate suhtes annab ajakirjanikele, kodanikuühiskonna esindajatele ja üldsusele palju paremad võimalused tõstatada õigustatud küsimusi ja muresid ning seeläbi paljastada liidu vahendite väärkasutamise või pettuse või riikliku taustaga isikute kahtlustatud osalemise juhtumeid;

13. on seisukohal, et praegune olukord, kus on võimatu saada piisavalt täielikku ülevaadet sellest, kes saab rahalisi vahendeid ja kui palju neid saadakse, eelkõige koostöös liikmesriikidega hallatavatest fondidest, sealhulgas eelkõige võimaluse puudumine koondada individuaalseid summasid, kui tegemist on sama otsese ja/või lõpliku abisaaja ja/või tegeliku tulusaajaga, on vastuvõetamatu ning seda tuleb muuta võimalikult kiiresti, et suurendada liidu rahaliste vahendite läbipaistvust ja tõhusust;

14. on kindlal seisukohal, et kõige tõhusam viis olukorra parandamiseks on muuta finantsmääruse asjakohaseid osasid, et suurendada läbipaistvust selle kohta, kes ja kui palju raha millistest liidu fondidest ja programmidest saab;

15. rõhutab, et selline muudatus finantsmääruses võib kaasa tuua muudatusi fonde ja programme käsitlevates valdkondlikes õigusaktides;

16. rõhutab, et selline muudatus kehtivas finantsmääruses tuleks teha finantsmääruse eelseisva läbivaatamise raames, mille kohta komisjon on teatanud, et see esitatakse 2021. aasta neljandas kvartalis;

17. on veendunud, et finantsmääruse läbivaatamine peaks hõlmama kindlat õiguslikku alust avatud ja standarditud riigihankeandmete kohustuslikuks kasutamiseks ning muutma eelarvekontrolli IT-süsteemid kohustuslikuks ning riiklike ja piirkondlike andmebaasidega koostalitlusvõimeliseks;

18. rõhutab, et läbivaatamine peaks tagama standardsete andmekogumite kasutamise ja võimaluse teha kindlaks vahendite lõplikud saajad; on seisukohal, et auditeerimis- ja kontrolliotstarbel kogutav kohustuslik teave peab sisaldama vähemalt juriidilise isiku registreerimisnumbrit, füüsilise isiku riiklikku isikukoodi, toetusesaaja liiki, alltöövõtjaid, tegelikult kasu saavaid omanikke, seda, kas toetusesaaja saab ka riigiabi, ja toetusesaaja kontaktandmeid; rõhutab, et juurdepääs tundlikele andmetele koostalitlusvõimelise digitaalse aruandlus- ja seiresüsteemi kaudu peaks piirduma auditeerimise, kontrolli ja eelarve täitmisele heakskiidu andmise eesmärgil vastutavate riiklike ja Euroopa ametiasutuste, institutsioonide ja organitega ning peaks olema rangelt kooskõlas andmekaitsenõuetega;

19. rõhutab, et komisjon peaks tagama, et integreeritud ja standarditud aruandlus- ja seirevahendite kasutamine on kohustuslik ja liikmesriikides täielikult rakendatud ning seega ei toimi see enam üksnes vabatahtlikkuse alusel;

20. rõhutab, et lisaks sellele tuleks muutmisega tagada see, et kui toetusesaaja on äriühing, peaks olema võimalik teha kindlaks selle äriühingu tegelikud tulusaajad;

21. rõhutab, et olukordades, kus toetusesaaja on äriühing, mille omanik on teine äriühing, tuleks tagada võimalus teha kindlaks ka teise äriühingu tegelikud tulusaajad; seejuures peaks see kohustus kehtima omandistruktuuri kõigi äriühingute suhtes; on seetõttu seisukohal, et on vaja, et emaettevõtjad looksid toetusesaajatele kordumatud identifitseerimisnumbrid, nii et igal tütarettevõttel oleks hilisem number, mis võimaldaks rahaliste vahendite täielikku kindlakstegemist lõplike abisaajate ja tegelike tulusaajate järgi;

22. märgib, et seda omaniku identifitseerimise kohustust tuleks kohaldada vähemalt siis, kui igale füüsilisele või juriidilisele isikule kuulub üle 15 % kõnealusest äriühingust; rõhutab, et sugulastele kuuluvad äriühingu aktsiad tuleks koondada ja lugeda üheks;

23. märgib, et kohustust teha kindlaks äriühingu tegelikud tulusaajad tuleks kohaldada ka siis, kui äriühing asub liiduvälises riigis;

24. märgib, et finantsmääruse muutmisega tuleks ka tagada, et avaliku sektori asutused, kes on liidu vahendite otsesed saajad, peaksid olema kohustatud esitama aruandeid lõplike vahendite saajate kohta, juhul kui need on muud füüsilised või juriidilised isikud, mitte avaliku sektori asutus ise; rõhutab, et digitaalne süsteem peab hõlmama koostalitlusvõimet asjaomaste riiklike organite ja ametiasutuste, juhtimis- ja makseasutuste ning riiklike riigihangete ja pakkumismenetluste andmebaaside sisesüsteemidega;

25. kutsub komisjoni üles töötama välja ja tegema finantsjuhtimises osalejatele ja eelarve täitmise eest vastutavatele asutustele, sealhulgas jagatud eelarve täitmise eest vastutavatele pädevatele riiklikele ja piirkondlikele asutustele, kättesaadavaks süsteemi, mis tagab ELi aruandluse, seire ja auditeerimise digitaliseerimise seoses ÜPP, ühtekuuluvus- ja struktuurifondidega seotud poliitika ja teiste poliitikavaldkondadega;

26. rõhutab, et see süsteem peab põhinema võimalikult suures ulatuses avatud lähtekoodiga tehnoloogial ja kasutama standardiseeritud andmekogumeid, et koguda, võrrelda ja koondada teavet ja arve ELi rahaliste vahendite otseste ja lõplike saajate kohta kontrolli, auditeerimise ja eelarve täitmise eesmärgil; rõhutab, et esimese sammuna kodanike usalduse suurendamiseks avalike institutsioonide vastu on vaja elektroonilist identiteeti;

27. rõhutab, et selline süsteem tuleks välja töötada, et tagada täielik vastavus finantsmääruse II jaotise 8. peatükis sätestatud läbipaistvuse põhimõtetele;

28. rõhutab, et selline süsteem peaks olema kättesaadav ajakirjanikele, kodanikuühiskonna esindajatele ja üldsusele, et hõlbustada teadusuuringuid avaliku sektori vahendite kasutamise ja võimalike pettuste avastamise kohta, järgides samal ajal isikuandmete kaitse üldmääruse õigusnorme;

29. palub selle süsteemi kahe aasta jooksul välja töötada ning liikmesriikide aruandlusasutustele tasuta kättesaadavaks ja kohustuslikuks teha;

30. rõhutab, et sellise süsteemi arendamisega peaks kaasnema riiklike ja piirkondlike ametiasutuste ja asjaomaste liidu institutsioonide, sealhulgas Euroopa Parlamendi, komisjoni, kontrollikoja, OLAFi ja Euroopa Prokuratuuri kaasamine, kui see on asjakohane, et tagada huvide konfliktide, õigusnormide eiramise, topeltrahastamise probleemide ja rahaliste vahendite väärkasutamise, sealhulgas ka kaasaegsete IT-vahendite (nagu ARACHNE) kasutamise tõhus kontroll;

31. juhib tähelepanu asjaolule, et selline süsteem võimaldaks väga kiiresti kindlaks teha liidu vahendite korduvad ja võimalikud liiga sagedased saajad, sealhulgas hanke võitjad;

32. palub komisjonil tagada sellise süsteemi jaoks vajalike rahaliste vahendite kättesaadavaks tegemine liidu eelarves koos assigneeringutega süsteemi kasutavate riikide ja piirkondade ametiasutuste töötajate koolituse ja tehnilise abi jaoks;

33. märgib, et selline süsteem ei saa ise sisaldada ajakohastatud andmeid äriühingute omandiõiguse kohta; märgib lisaks, et selline nõue tähendaks, et korraldusasutused hakkavad vastutama äriühingute andmete eest, mille eest nad ei vastuta;

34. nõuab, et süsteem oleks kavandatud selliselt, et see seoks end automaatselt andmebaasidega, mis sisaldavad ajakohastatud teavet ettevõtte omandilise kuuluvuse kohta, ning on koostalitlusvõimeline asjaomaste riiklike organite ja asutuste, juhtimis- ja makseasutuste sisesüsteemidega ning riiklike riigihangete ja pakkumismenetluste andmebaasidega;

35. palub, et teave liidu vahendite saajate kohta tehtaks avalikkusele kättesaadavaks vähemalt viieks aastaks;

36. rõhutab, et selline süsteem peaks järgima liidu andmekaitse norme ja Euroopa Liidu Kohtu kehtivat kohtupraktikat; märgib, et auditeerimise, kontrolli ja eelarve täitmisele heakskiidu andmise eesmärgil kogutava, koondatava ja säilitatava ning üldsusele kättesaadavaks tehtava teabe üksikasjalikkus on erinev; rõhutab, et auditeerimise, kontrolli ja eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavatel asutustel peab olema täielik juurdepääs kogu kättesaadavale teabele, samas kui andmete avaldamist võivad piirata kohaldatavad andmekaitsenõuded ja miinimumkünnised;

37. rõhutab, et sellist süsteemi tuleb küberohtude eest tõhusalt kaitsta; palub komisjonil investeerida kõrgetasemelisse küberturvalisuse tarkvarasse ja teha korrapäraselt teste, et selgitada välja võimalikud nõrgad kohad ka liikmesriikide tasandil;

38. tõdeb, et süsteem peaks järgima miinimumsummasid käsitlevaid eeskirju, mida ei tehta avalikkusele kättesaadavaks; rõhutab, et vastutavad asutused peaksid siiski alati liitma kokku kõik ühele toetusesaajale makstavad vahendid ja kui ühele toetusesaajale makstav kogusumma ületab miinimumsumma, siis tuleks kõik toetusesaajale tehtavad maksed avalikustada;

39. palub komisjonil tagada, et seda süsteemi kasutataks võimalikult palju ka otsese eelarve täitmise alla kuuluvate fondide ja poliitikavaldkondade puhul, mille läbipaistvusnormid on samad mis liidu programmidest vahendite saajate puhul;

40. rõhutab, et olemasolev varajase avastamise ja kõrvalejätmise süsteem mängib olulist rolli ka liidu finantshuvide kaitsmisel; väljendab muret, et seda kohaldatakse ainult otsese eelarve täitmise alla kuuluvate fondide suhtes, mis moodustavad vaid umbes 20 % liidu rahalistest vahenditest; on samuti mures selle pärast, et ettevõtjaid, kes OLAFi hinnangul kuritarvitavad avaliku sektori vahendeid, ei jäeta automaatselt välja liidu eelarvest rahastatavatest lepingutest ega määrata neile rahalisi karistusi; nõuab tungivalt, et komisjon laiendaks varajase avastamise ja kõrvalejätmise süsteemi kohaldamisala finantsmääruse eelseisva läbivaatamise käigus, et muuta see süsteem tõhusamaks;

41. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon ja lisas toodud soovitused komisjonile ja nõukogule.

Teisipäev, 23. november 2021

RESOLUTSIOONI LISA

TAOTLETAVA ETTEPANEKU TEKST

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrust (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 322 lõiget 1, koostoimes Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepinguga, eriti selle artikliga 106a,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse kontrollikoja arvamust,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

(1) Vastavalt Euroopa Parlamendi nõudmisele ja vastuseks Euroopa Ülemkogu 17.–21. juuli 2020. aasta järelduste punktile 24, et tugevdada liidu eelarve ja Euroopa Liidu taasterahastu kaitset pettuste ja reeglite rikkumise eest, lepivad institutsioonid kokku standardmeetmete kehtestamises, et kontrolli ja auditite eesmärgil koguda, võrrelda ja koondada teavet ja andmeid lõplike liidu rahaliste vahendite saajate ja toetusesaajate kohta.

(2) Tõhusate kontrollide ja auditite tagamiseks on vaja koguda andmeid nende kohta, kes saavad lõpptulemusena otsest või kaudset kasu liidu rahastamisest, mis toimub jagatud eelarve täitmise raames ning projektidest ja reformidest, mida toetatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määruse (EL) 2021/241 (millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu) ([1]) alusel, sealhulgas andmeid rahaliste vahendite saajate tegelikult kasu saavate omanike kohta. Selliste andmete kogumise ja töötlemisega seotud reeglid peavad vastama kohaldatavatele andmekaitsenormidele.

(3) Liidu eelarve kaitse tõhustamiseks peaks komisjon tegema kättesaadavaks integreeritud ja koostalitlusvõimelise teabe- ja seiresüsteemi, sealhulgas ühtse andmekogumis- ja riskihindamisvahendi, et teha kättesaadavaks, säilitada, koondada ja analüüsida eespool nimetatud andmeid, eesmärgiga kohaldada süsteemi üldiselt ja kohustuslikus korras kõigis liikmesriikides. Kõnealune süsteem peaks tagama tõhusa kontrolli huvide konflikti, õigusnormide rikkumise, topeltrahastamise probleemide ja rahaliste vahendite väärkasutamise üle. Kõnealune teave peaks olema komisjonile, Euroopa Pettustevastasele Ametile (OLAF) ja teistele liidu uurimis- ja kontrolliasutustele vajaduse korral kättesaadav, et nad saaksid teostada seiret liikmesriikide tehtavate kontrollide ja auditite üle, eelkõige selleks, et avastada reeglite rikkumist ja viia läbi haldusjuurdlusi seoses asjaomaste liidu rahaliste vahendite väärkasutamisega ning saada nende jaotamisest täpne ülevaade.

(4) Määrust (EL, Euratom) 2018/1046 tuleks seetõttu vastavalt muuta.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Määrust (EL, Euratom) 2018/1046 muudetakse järgmiselt.

1) Artiklit 36 muudetakse järgmiselt:

([1]) ELT L 57, 18.2.2021, lk 17.

a) lõikesse 3 lisatakse järgmine punkt:

„ee) andmete kogumine nende kohta, kes saavad lõpptulemusena otsest või kaudset kasu liidu rahastamisest“;

b) lõikesse 4 lisatakse järgmine punkt:

„cc) tuginemine integreeritud ja koostalitlusvõimelisele elektroonilisele teabe- ja seiresüsteemile, sealhulgas ühtse andmekogumis- ja riskihindamisvahendile, et hinnata ja analüüsida andmeid nende kohta, kes saavad lõpptulemusena otsest või kaudset kasu liidu rahastamisest;“.

2) Artiklit 38 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Komisjon teeb asjakohaselt ja õigeaegselt kättesaadavaks teabe liidu eelarvest rahastatavate vahendite otseste ja kaudsete saajate kohta, tuginedes vastavalt artiklile 129a loodud integreeritud ja koostalitlusvõimelises elektroonilises teabe- ja seiresüsteemis kogutud andmetele.

Käesoleva lõike esimest lõiku kohaldatakse ka teiste liidu institutsioonide suhtes, kui nad täidavad eelarvet vastavalt artikli 59 lõikele 1.Kui vahendite saaja on juriidiline isik, siis avaldatakse teave ainult isikute ja üksuste kohta, kelle valduses on sellest üksusest üle 15 %.“

b) lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Pidades silmas konfidentsiaalsusest ja turvalisusest tulenevaid nõudeid, eriti neid, mis puudutavad isikuandmete kaitset, avaldatakse järgnev mittetundlik teave:

a) vahendite saaja nimi;

b) vahendite saaja õiguslik staatus, täpsemalt:

i) füüsiline isik;

ii) juriidiline isik;

iii) avaliku sektori asutus või institutsioon;

iv) muu.

c) vahendite saaja asukoht, täpsemalt:

i) kui vahendite saaja on juriidiline isik, siis tema aadress;

ii) kui vahendite saaja on füüsiline isik, siis NUTS 2 tasandi piirkond;

d) juriidiliste kohustustega seotud summa;

e) meetme laad ja eesmärk.“;

c) lõige 4 jäetakse välja;

d) lõige 6 asendatakse järgmisega:

„6. Isikuandmete avaldamise korral eemaldatakse teave viis aastat pärast selle eelarveaasta lõppu, mil rahalised vahendid seoti juriidiliste kohustustega. See kehtib ka isikuandmete suhtes, mis viitavad juriidilistele isikutele, kelle ametlik nimi viitab ühele või enamale füüsilisele isikule.“

Teisipäev, 23. november 2021

3) Artiklit 63 muudetakse järgmiselt:

a) lisatakse järgmine lõige:

„1a. Eelarve täitmisega seotud ülesannete täitmisel koguvad liikmesriigid kooskõlas artikli 129a alusel loodud integreeritud ja koostalitlusvõimelise elektroonilise teabe- ja seiresüsteemi nõuetega andmeid nende kohta, kes saavad liidu rahastamisest otsest või kaudset kasu. Lisanõuded süsteemi kasutamiseks asjaomases sektoris võib sätestada sektoripõhistes õigusnormides.“

b) lõike 2 esimesse lõiku lisatakse järgmine punkt:

„bb) koguvad andmeid nende kohta, kes saavad lõpptulemusena otsest või kaudset kasu liidu rahastamisest, kasutades vastavalt artiklile 129a komisjoni poolt kättesaadavaks tehtud integreeritud ja koostalitlusvõimelist elektroonilist teabe- ja seiresüsteemi.“

c) lõikesse 4 lisatakse järgmine punkt:

„bb) kasutavad vastavalt artiklile 129a komisjoni poolt kättesaadavaks tehtud integreeritud ja koostalitlusvõimelist elektroonilise teabe- ja seiresüsteemi.“

4) Lisatakse järgmine artikkel:

„*Artikkel 129a*

Integreeritud ja koostalitlusvõimeline elektrooniline teabe- ja seiresüsteem

1. Komisjon asutab, käitab ja teeb finantsjuhtimises osalejatele, muudele isikutele ja üksustele, kes vastutavad eelarve täitmise eest, sealhulgas eelarve jagatud täitmise eest vastutavatele pädevatele riiklikele asutustele, kättesaadavaks integreeritud ja koostalitlusvõimelise elektroonilise teabe- ja seiresüsteemi, sealhulgas ühtse andmekogumis- ja riskihindamisvahendi, et pääseda otseselt või kaudselt juurde nende isikute andmetele, kes saavad otsest või kaudset kasu liidu rahalistest vahenditest, ja neid andmeid analüüsida.

2. Lõikes 1 osutatud süsteem põhineb standardiseeritud meetmetel, et koguda, võrrelda ja koondada teavet ja arve ELi rahaliste vahendite otseste ja lõplike saajate kohta kontrolli ja auditeerimise eesmärgil. Süsteem tagab tõhusa kontrolli huvide konfliktide, õigusnormide rikkumise, topeltrahastamise probleemide ja rahaliste vahendite väärkasutamise üle.

3. Süsteemis kogutav kohustuslik teave hõlmab muu hulgas järgmist:

a) juriidilise isiku käibemaksukohustuslasena registreerimise number või registreerimisnumber;

b) füüsilise isiku riiklik isikukood;

c) vahendite saaja õiguslik staatus, täpsemalt:

i) füüsiline isik;

ii) juriidiline isik;

iii) avaliku sektori asutus või institutsioon;

iv) muu.

d) töövõtja(d) ja alltöövõtja(d);

e) tegelik tulusaaja (tegelikud tulusaajad), kui vahendite saaja, omanik, töövõtja või alltöövõtja on juriidiline isik;

f) teave selle kohta, kas toetusesaaja saab ka riigiabi;

g) kõigi toetusesaajate ja tegelike tulusaajate kontaktandmed;

4. Komisjonile, Euroopa Pettustevastasele Ametile (OLAF), kontrollikojale ja nende liikmesriikide puhul, kes osalevad tõhustatud koostöös vastavalt nõukogu määrusele (EL) 2017/1939, Euroopa Prokuratuurile ning muudele liidu uurimis- ja kontrolliasutustele, sealhulgas eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile, antakse juurdepääs lõikes 1 osutatud süsteemis sisalduvale teabele, kui see on vajalik nende ülesannete täitmiseks.

5. Igasugune isikuandmete töötlemine selle süsteemi käitamise raames toimub vastavalt määrusele (EL) 2016/679.

6. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 269 vastu delegeeritud õigusakte, et kehtestada üksikasjalikud nõuded lõikes 1 osutatud süsteemi töötamise ja toimimise kohta, sealhulgas nõuded andmete kogumise ja süsteemis sisalduvale teabele juurdepääsu kohta.“

5) Artikli 154 lõike 4 esimesse lõiku lisatakse järgmine punkt:

„dd) tagavad andmete kogumise nende kohta, kes saavad lõpptulemusena otsest või kaudset kasu liidu rahastamisest, artikliga 129a määratletud ulatuses.“

6) Artiklit 269 muudetakse järgmiselt:

a) lõike 3 esimene lause asendatakse järgmisega:

„Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 70 lõikes 1, artikli 71 kolmandas lõigus, artiklis 129a, artiklis 161 ning artikli 213 lõike 2 teises ja kolmandas lõigus osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta.“;

b) lõike 6 esimene lause asendatakse järgmisega:

„Artikli 70 lõike 1, artikli 71 kolmanda lõigu, artikli 129a, artikli 161 ning artikli 213 lõike 2 teise ja kolmanda lõigu alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub ainult juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti Euroopa Parlamendile ja nõukogule teatavakstegemist esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet.“

…,

Euroopa Parlamendi nimel	*Nõukogu nimel*
president	*president*